

Warszawa, 14 lutego 2022 r.

**Szanowna Pani
Marlena Małaż
Minister Rodziny i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa**

Szanowna Pani Minister,

w związku z wprowadzeniem programu rządowego Polski Ład chcielibyśmy zwrócić uwagę na jego wpływ na sytuację zawodowych rodziców zastępczych. Od początku 2022 roku wpływają do nas alarmujące sygnały, które wskazują na obniżenie ich wynagrodzeń o kwoty, które są znaczące przy i tak niskich dochodach (w załączeniu przykładowe zestawienie obrazujące wysokość strat).

Sytuacja ta obrazowo pokazuje jakie zmiany są konieczne, aby można było rzeczywiście nazwać rolę rodzica zastępczego zawodową pracą. Wielokrotnie już podnosiliśmy ten problem w pismach kierowanych zarówno na ręce Pani Minister, jak i jej poprzedniczek i poprzedników. Po raz kolejny apelujemy więc o uwzględnienie w planowanej nowelizacji Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zapisu umożliwiającego samorządom zatrudnianie rodziców zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka na umowę o pracę. Obecne zapisy wskazujące wyłącznie możliwość zawierania umów cywilno-prawnych nie wpływają pozytywnie na poczucie stabilności zatrudnienia i zniechęcają do podjęcia się tej roli, co jasno pokazują od 2018 roku statystyki, z których wynika, że liczba kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze spada.

Istnieje także pilna konieczność urealnienia wynagrodzeń rodziców zastępczych i podniesienia ich wysokości. Część rodziców zastępczych, którzy wychowują liczną gromadkę dzieci, sprawuje nad nimi opiekę prawną i z tego tytułu jest uprawniona do ulgi „cztery plus”, co jest niezwykle korzystnym zapisem.

Jednak przepis ten nie obejmuje m.in. rodziców zastępczych prowadzących rodziny o charakterze pogotowia rodzinnych oraz rodziny specjalistyczne, które zazwyczaj wychowują mniejszą liczbę dzieci ze względu na swoją specyfikę. Osoby pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, z uwagi na krótkoterminową opiekę nad dziećmi, nie są ustanawiane opiekunami prawnymi i tym samym tracą możliwość skorzystania z tej ulgi oraz zwykle wychowują do trójki dzieci. Rodziny zawodowe specjalistyczne, bardzo potrzebne, wychowują dzieci chore lub z niepełnosprawnościami, co również powoduje, że jest to mniejsza niż 4 gromadka.

Wierzmy, że Pani Minister rozumie potrzebę wychowywania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej i rolę jaką odgrywa w ich rozwoju rodzina, a także dostrzega spadające zainteresowanie rodzicielstwem zastępczym, w szczególności zawodowym. Mamy nadzieję, że w przypadku wszystkich typów rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka jest możliwość zastosowania analogicznego mechanizmu jak w przypadku ulg podatkowych przyznawanych osobom wychowującym dzieci (w tym rodzicom zastępczym nie będącym opiekunami prawnymi) także w przypadku tej ulgi.

Kolejną kwestią jest potrzeba uporządkowania przepisów dotyczących rodzin pomocowych, które umożliwiają rodzicom zawodowym wykorzystanie należnego urlopu. Nasza organizacja stoi na stanowisku, że powinno się to odbywać przede wszystkim z poszanowaniem dobra dzieci i troską o ich poczucie bezpieczeństwa i stałość opieki. Takie rozwiązania umożliwiają m.in. zapisy analogiczne jak w przypadku placówek typu rodzinnego, dzięki którym osoby znane i akceptowane przez dzieci mogą przejąć opiekę na czas urlopu rodziców zastępczych. Umożliwiłoby to prowadzenie w skróconej formie szkoleń dla osób, które taką rolę chcą pełnić oraz rozważenie wprowadzenia mechanizmu analogicznego jak w przypadku pogotowi rodzinnych czyli możliwości wynagradzania rodzin pomocowych za gotowość.

Prowadzimy dialog z kierowanym przez Panią Minister resortem od lat i wierzymy, że kierując się słowami świętego Jana Pawła II „dzieci są nadzieją, która rozkwita wciąż na nowo, projektem, który nieustannie się urzeczywistnia, przyszłością, która pozostaje zawsze otwarta”, nadszedł więc czas na podjęcie kroków, które pozwolą na urzeczywistnienie tych słów i zadbanie o dzieci poprzez umożliwienie im wychowania w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka.

Z poważaniem,

Beata Potocka
Przewodnicząca
Koalicji na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej

Załącznik nr 1 - Przykładowe zestawienie obrazujące wysokość strat w wynagrodzeniach wynikających z przepisów Polskiego Ładu w odniesieniu do rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka, zatrudnionych na umowę-zlecenie

Załącznik nr 1**Przykładowe zestawienie obrazujące wysokość strat w wynagrodzeniach wynikającą z przepisów Polskiego Ładu w odniesieniu do rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka, zatrudnionych na umowę-zlecenie:**

Jeden z PCPR po przeliczeniu wynagrodzenia rodziców zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, zatrudnionych na umowę-zlecenie, widząc, że na regulacjach Polskiego Ładu straciły i ich wynagrodzenia zostały obniżone, zdecydował się podnieść wynagrodzenia rodzinnym formom opieki. Dla przykładu rodzina zastępcza zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego, aby nie stracić na Polskim Ładzie otrzymała podwyżkę 400 zł, tak, by uzyskać wynagrodzenie netto na tym samym poziomie, co przed Polskim Ładem tj. aby uzyskać 2 560 zł netto (przed Polskim Ładem 2 548 zł), podwyżka 400 zł brutto.

Wynagrodzenia innych form pieczy zastępczej w tym powiecie to:

Prowadzący rodzinny dom dziecka przed wprowadzeniem Polskiego Ładu otrzymywał netto 2 680 zł, po wprowadzeniu Polskiego Ładu, w styczniu 2022 r. otrzymał 2 420 zł netto.

Rodzina zastępcza zawodowa przed wprowadzeniem Polskiego Ładu otrzymywała netto 2 606 zł, po wprowadzeniu Polskiego Ładu, w styczniu 2022 r. otrzymała w styczniu 2 423 zł netto.

Jednakże należy nadmienić, że nie wszystkie powiaty zdecydowały się podnieść wynagrodzenia rodzicom zastępczym, aby zniwelować negatywne finansowe skutki Polskiego Ładu, co więcej, wciąż są w Polsce powiaty, które zawierają z prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz rodziny zastępcze umowy na wynagrodzenie minimalne wskazane w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rodziny te zgłaszając się do Koalicji na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej wskazują, że:

- rodzina zastępcza zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego otrzymując na umowę zlecenie wynagrodzenie 2 600 złotych brutto, przed Polskim Ładem otrzymywała 1 960 zł netto, natomiast, w styczniu 2022 r. otrzymała 1 750 zł netto,
- rodzina zastępcza zawodowa otrzymując na umowę zlecenie wynagrodzenie 2 000 złotych brutto, przed wprowadzeniem Polskiego Ładu otrzymywała 1 580 zł netto, po wprowadzeniu Polskiego Ładu, w styczniu 2022 r. otrzymała 1 400 zł netto.